

Valtuustoaloite koskien julkisen ja yksityisen yhteistyön käynnistämistä silmäterveyden palveluissa

Aluevaltuusto 29.09.2026 § 67

Selostus

Aluevaltuuston kokouksessa 29.9.2026 on jätetty valtuustoaloite koskien julkisen ja yksityisen yhteistyön käynnistämistä silmäterveyden palveluissa.

Aloitteen ovat allekirjoittaneet Aino Närkki, Eija Aittola, Veli-Antti Silpola, Emmi Lintonen, Jessica Sonko, Antti Ahonen, Kalle Virtanen, Lotta Saarenmaa, Juha Isosuo, Pasi Honkanen, Harri Aaltonen, Teijo Pullinen, Jarkko Stråhle, Mika Lartama, Päivi Räsänen, Helena Lehkonen, Hannele Saari, Elise Oikari ja Kristiina Ruuskanen.

Valtuustoaloite:

"Yksityisten silmäterveyteen liittyvien toimijoiden kapasiteetti on Suomessa noin kaksinkertainen verrattuna julkisen sektorin vastaavaan kapasiteettiin. Maassamme on lähes 700 optikkoliikettä ja lähes 50 yksityistä silmäklinikkaa, joissa työskentelee noin 1 300 optometrian ammattilaista sekä satoja silmätautien erikoislääkäreitä (sekä alemman koulutustason myyntihenkilöstöä).

Kanta-Hämeessä on arvion mukaan noin 20 optikkoliikettä. Niistä useissa on käytettävissä ajanmukaista silmien perusteelliseen tutkimukseen käytettävää ajanmukaista kuvantamis- ja muuta teknologiaa. Optikkoliikkeiden terveydenhuoltolalan ammattilaiset ovat saaneet saman koulutuksen kuin julkisen terveydenhuollon palveluksessa olevat vastaavat ammattilaiset. He kykenevät tekemään silmätarkastuksien lisäksi ja niiden yhteydessä merkittäviä ja varhaisia havaintoja useista mahdollisista systeemisairauksista ja sairastumisriskistä (esim. kaihipäily, glaukoomaepäily, diabeettinen retinopatia, silmänpohjan ikärappeuma jne.). Tämä on pitkälle alihyödynnetty mahdollisuus sairastumisriskissä olevien asiakkaiden tunnistamisessa.

Yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyötä silmäterveydessä voidaan kehittää integroimalla hyvinvointialueen kanssa sovitut reunaehdot täyttävien optikkoliikkeiden verkosto nykyistä tiiviimmin osaksi hyvinvointialueen hoitopolkuja.

Yhteistyön käynnistämiseksi tarvitaan ajattelumallien ja asenteiden muutos. Nyt on oikea ja mahdollinen hetki yhteistyön tiivistämiseen, kun optometrian kuvantamisen tutkimustuloksia voidaan arkistoida Kanta - palveluun. Uusien digitaalisten järjestelmien tuella ja hyvällä yhteistyöllä voidaan parantaa potilaiden hoitoa. Tällä hetkellä tehdään paljon päällekkäistä työtä, kun samoja tutkimus- ja kuvantamistutkimuksia tehdään samalle asiakkaalle sekä yksityisellä sektorilla että asiakkaan hakeuduttua hyvinvointialueen palveluiden piiriin myös hyvinvointialueella. Tämän aloitteen tavoitteena on parantaa tilannetta yhdenmukaistamalla potilaan hoitopolkua, parantaa silmäterveydenhuollon kustannustehokkuutta ja siten järkevöittää verovarojen käyttöä.

Systemaattinen kehittämistyö tulee aloittaa selvittämällä tarkemmin Oma Hämeen ja alueen optikkoliikkeiden yhteistyön potentiaali ja resurssit.

Kehittämiskohteita voivat olla esimerkiksi:

- rutiininomaisten kontrollien ja esitutkimuksien siirtäminen työnjakoa parantamalla optikkoliikkeiden optometristeille aina kun se on mahdollista. Näin vältetään nyt tehtävää päällekkäistä työtä. Oma Hämeen resurssit tulee suunnata esimerkiksi silmäsairauksien erikoissairaanhoidon palveluihin ja leikkauksiin.
- ammattihenkilöasetuksen muutoksien täysimääräinen käyttöönotto ja alueen optometristien roolin ja osaamisen tunnistaminen
- optikkoliikkeissä työskenteleville silmälääkäreille voidaan luoda suora konsultointimahdollisuus erikoistilanteita varten (edellyttää digitaalisen potilasmateriaalin siirtomahdollisuutta)
- otetaan tavoitteeksi hoitojonojen pysyvä poistaminen hyödyntämällä jo olemassa olevaa kapasiteettia. Jos asiakas ei saa palvelua tarvitsemanaan aikana siitäkään huolimatta, että hoitopolkujen toimivuutta on parannettu, tulee asiakkaalle myöntää palveluseteli palvelun saamiseksi. Näin vältetään jonottamisen aiheuttamia kustannuksia asiakkaille, työnantajille ja yhteiskunnalle.
- tuotantotapa-analyysin kautta etsitään kustannustehokkaimat tavat toimia. Verovaroin katettavien julkisten kustannusten tulee olla läpinäkyviä.

Näkemisen terveys on kiinteä osa perusterveydenhuoltoa varsinkin väestön ikääntyessä ja tutkimusten mukaan silmäterveyden prosessien parantamisessa on merkittävä verovarojen säästämispotentiaali. Asiaa on selvitetty vastikään mm. kahdessa väitöskirjassa (Joonas Taipale, 2025 ja Tiina Pesonen 2026). Oma Häme voisi olla tämän asian osalta etulinjassa toimiva kehittäjä ilman, että asiaan jouduttaisiin resurssimaan niukkoja raha- tai ammattilaisvoimia merkittävässä määrin. Kyse on pikemminkin toisenlaisesta tavasta toimia ja ennakkoluulottomista asenteista.”

Toimivallan peruste

Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosäätö 132 §

Puheenjohtajan päätösesitys

Aluevaltuusto päättää merkitä tiedoksi kokouksessa jätetyn valtuustoaloitteen ja lähettää sen aluehallitukselle valmisteltavaksi.

Päätös

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen.

Täytäntöönpano

Muutoksenhaku

Ei muutoksenhakuoikeutta

Aluehallitus 19.10.2026
734/00.01.03.00/2025

Valmistelija

hallintojohtaja Katja Tommiska, puh. 040 821 2396,
katja.tommiska@omahame.fi

Selostus

Aluevaltuuston kokouksessa 29.9.2026 on jätetty valtuustoaloite koskien julkisen ja yksityisen yhteistyön käynnistämistä silmäterveyden palveluissa

(JS)

Toimivallan peruste Kanta-Hämeen hyvinvointialueen hallintosääntö 132 §

**Hyvinvointialuejohtajan
päättösesitys**

Aluehallitus päättää merkitä valtuustoaloitteen tiedoksi ja lähettää sen terveydenhuollon toimialalle valmisteltavaksi.

Päätös

Täytäntöönpano Päätösote / toimialajohtaja Jarmo Lappalainen

Muutoksenhaku Ei muutoksenhakuoikeutta